

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/192/2021
Identifikačné číslo spisu:	1514223313
Dátum vydania rozhodnutia:	02.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1514223313.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R.. B. W., narodeného XX. M. XXXX, Z., K. č. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Libušou Dočkalovou, Bratislava, Lachova 32, proti žalovanej obchodnej spoločnosti News and Media Holding a.s., Bratislava, Einsteinova 25, IČO: 47 256 281, zastúpenej advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., Bratislava, Digital Park II, Einsteinova 25, IČO: 36 861 154 o návrhu žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a uznesenia Okresného súdu Bratislava V zo 14. decembra 2016, č. k. 40C/16/2014-96, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 40C/16/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 14. decembra 2020 sp. zn. 15Co/10/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 28. decembra 2018 č. k. 40C/16/2014-156, zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z 5. septembra 2016, č. k. 40C/16/2014-91 a návrh na zrušenie uznesenia č. k. 40C/16/2014-96 zo 14. decembra 2016.

1.1. Súd argumentoval tým, že riadne a včas predvolal žalobcu na pojednávanie 5. septembra 2016 prostredníctvom jeho advokáta, v predvolaní bol žalobca riadne poučený o následkoch nedostavenia sa vrátane rozhodnutia súdu podľa § 278 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žalobca sa nedostavil na pojednávanie a svoju neúčast' na ňom vôbec neospravedlnil, t.j. včas a vážnymi okolnosťami a súčasne žalovaná prítomná na pojednávaní navrhla rozhodnúť spor rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Súd konštatoval kumulatívne splnenie podmienok na vydanie takéhoto rozsudku a preto bol povinný obligatórne vydať žalobu zamietajúci kontumačný rozsudok.

1.2. Žalobca namietal vydanie rozsudku pre zmeškanie, keď podľa jeho názoru na tento postup neboli

splnené podmienky. Súd prvej inštancie poukázal na to, že toto nie je ospravedlniteľný dôvod pre návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, pre ktorý sa žalobca nezúčastnil pojednávania. Žalobca ďalej namietal problémy s doručovaním predvolania sporovým stranám na pojednávanie 5. februára 2016, avšak podľa súdu prvej inštancie pre vydanie rozsudku pre zmeškanie je rozhodujúce predvolanie na termín pojednávania 5. septembra 2016, pričom zo spisu je jednoznačne preukázané, že žalobca bol na tento termín pojednávania riadne predvolaný.

1.3. Žalobca tiež uviedol, že nemôže byť na jeho ujmu, že ho jeho právny zástupca neinformoval o zmene termínu pojednávania vytýčeného pôvodne na 9. septembra 2016, keď toto konanie bolo od samého začiatku poznačené rôznymi peripetiami. Ak sa posledného pojednávania nezúčastnil, tak sa ho nezúčastnil len preto, lebo sa o ňom v dôsledku zmeny vôbec nedozvedel a teda sa ani nemohol z jeho neúčasti ospravedlňovať. Súd prvej inštancie uviedol, že ani toto nie je ospravedlniteľným dôvodom na zrušenie kontumačného rozsudku. Dôvodom, pre ktorý sa žalobca nedozvedel o termíne pojednávania nie je zmena termínu na skorší, ani ako uvádza rôzne peripetie, ale to, že mu termín pojednávania jeho právny zástupca neoznámil. Ako už bolo uvedené vyššie, žalobca bol predvolaný na termín pojednávania 5. septembra 2016 prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorý predvolanie riadne prevzal 16. augusta 2016.

1.4. Žalobca tiež namietal, že vydanie rozsudku pre zmeškanie nezodpovedá ani štádiu konania, v ktorom sa spor nachádzal, keď boli uskutočnené minimálne tri pojednávania. Táto námietka podľa súdu prvej inštancie nie je ospravedlniteľným dôvodom žalobcu, pre ktorý sa nedostavil na pojednávanie 5. septembra 2016. Zo spisu vyplýva, že v spore nedošlo k otvoreniu pojednávania vo veci samej a súčasne zákon neustanovuje žiadne obmedzenie vzhľadom na štádium konania, kedy by bolo (nebolo) možné vydať rozsudok pre zmeškanie podľa § 278 CSP. Ďalšia námietka sa týkala nesplnenia podmienok na vydanie kontumačného rozsudku a to vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi na strane žalobcu W. W.. Keďže W. W. z vlastného podnetu nepodala žiadne podanie, ktorým by vstúpila do konania (žalobu nepodpísala), súd jej preto doručoval žalobu, súčasne ju vyzval na vyjadrenie sa k nej a predvolal ju na termín pojednávania, čo jej bolo doručené 4. mája 2015. Avšak ona na ne vôbec nereagovala, k žalobe sa nevyjadrila a na pojednávanie sa bez ospravedlnenia nedostavila. I ďalší raz, čo jej súd doručoval písomnosti (predvolanie na pojednávanie č.l. 34 spisu) naň nereagovala a zostala nečinná. Súd zo správania W. W. konštatoval, že do tohto konania ako vedľajší účastník riadne nevstúpila. Nedala žiaden súhlas so svojim vstupom do konania ako vedľajšej účastníčky na strane žalobcu. Nakoľko W. W. do konania ako vedľajší účastník riadne nevstúpila a to za podmienok ešte predchádzajúcej procesnej právnej úpravy, súd ju nemusel predvolávať na pojednávanie a mohol vydať kontumačný rozsudok pre zmeškanie žalobcu.

1.5. Námietka žalobcu, že neboli splnené podmienky podľa § 280 CSP rovnako nie je ospravedlniteľným dôvodom neprítomnosti žalobcu na pojednávaní. Navyše v tejto veci nevystupuje viacero žalobcov a preto toto ustanovenie sa na danú vec nedá aplikovať. Žalobca návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškania odôvodňoval podľa neho nesplnením procesných predpokladov na vydanie kontumačného rozsudku. Avšak CSP upravuje jednoznačne, že jedinou príčinou na zrušenie tohto rozsudku je ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý žalobca zmeškal pojednávanie. Vzhľadom na to súd návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nemohol vyhovieť.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, uznesením zo 14. decembra 2020 sp. zn. 15Co/10/2020 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a priznal žalovanej právo na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Podľa zápisnice o pojednávaní z 5. septembra 2016 súd prvej inštancie po vyvolaní veci zistil, že sa nedostavil žalobca a jeho právny zástupca, ktorý mal doručenie predvolania riadne vykázané, svoju neúčasť neospravedlnil a zároveň konštatoval, že doteraz vo veci nebolo otvorené pojednávanie; právny zástupca žalovanej navrhol vzhľadom na splnené podmienky vydať v predmetnej veci rozsudok pre zmeškanie žalobcu; bolo konštatované, že v predvolaní na pojednávanie bol žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu poučený o možnosti rozhodnutia podľa § 278 CSP. Neobstojí argumentácia žalobcu uvedená v odvolaní, že sa nedozvedel o termíne pojednávania konaného 5. septembra 2016, keď podľa doručky predvolanie na toto pojednávanie spolu s oznámením súdu zo 4. augusta 2016 bolo doručované jeho právnomu zástupcovi, ktoré prevzal jeho splnomocnenec, pretože tak ako správne konštatoval prvoinštančný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia (bod 11.) žalobca bol zastúpený v

konaní advokátom na základe udelenej plnej moci, čím bol splnomocnený na celé konanie. V prípade, ak komunikácia medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom bola nedostatočná, resp. ak bol žalobca nespokojný s činnosťou advokáta, mohol mu udelené plnomocenstvo odvolať, čo neurobil. Bola to pritom práve nečinnosť žalobcu, ktorý sa nedostavil na pojednávanie nariadené vo veci súdom prvej inštancie, neospravedlnil svoju neprítomnosť vážnymi okolnosťami, na pojednávanie bol riadne a včas predvolaný, pričom v predvolaní bol výslovne poučený o možnom následku nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, ktorá nečinnosť viedla k vzniku predpokladov pre takýto typ rozhodnutia súdu prvej inštancie. Tvrdenia žalobcu v odvolaní, že súd prvej inštancie neprihliadol k tomu, že vo veci pred rozhodnutím rozsudkom pre zmeškanie boli tri pojednávania, ani na to, že strany sporu prejavili záujem dohodnúť sa, preto sa pojednávaní nezúčastňovali, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné, nakoľko na ani jednom z pojednávanií, ktoré predchádzali pojednávaniu, na ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom pre zmeškania nedošlo k prejednávaniu veci samej, pričom skutočnosť, že sporové strany mali záujem vec vyriešiť mimosúdnu cestou ešte neznamená, že súd prvej inštancie nemohol nariaďovať vo veci termíny pojednávania. Rovnako tak za irelevantnú považoval odvolací súd argumentáciu žalobcu uvedenú v jeho odvolaní ohľadne pojednávania konaného 5. februára 2016, pretože na tomto pojednávaní nedošlo k vyhláseniu rozsudku pre zmeškanie.

2.2. Nebolo možné súhlasiť s tvrdením žalobcu v jeho odvolaní, že súd prvej inštancie nekonal s intervenientom (vedľajším účastníkom) W. W., pretože súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia v bode 18. vyčerpávajúcím spôsobom zdôvodnil, prečo bola splnená podmienka pre vydanie rozsudku pre zmeškanie aj bez prítomnosti intervenienta, resp. vedľajšieho účastníka na strane žalobcu.

2.3. Odvolací súd k odvolacej námietke žalobu, že nebol informovaný o zmene sudcu v danej veci uvádza, že jeho vec proti žalovanému o ochranu osobnosti bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi Mgr. Anne Križákovéj 7. októbra 2014 (č. l. 15 spisu), ktorá 5. septembra 2016 rozhodla uvedenú vec rozsudkom pre zmeškanie. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetná vec bola pridelená na prejednanie Mgr. Eve Váľovej 7. augusta 2017 (č. l. 126 spisu). Odvolací súd mal za to, že tým, že súd prvej inštancie neoznámil stranám sporu, že došlo k zmene zákonného sudcu v predmetnej veci, nedošlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

2.4. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že napadnuté uznesenie je nepreskúmateľné, odvolací súd uvádza, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie uznesenia uvedených v ustanovení § 236 CSP, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s návrhom žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, preto jeho námietka týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. arbitrárnosti napadnutého uznesenia, je absolútne neopodstatnená.

2.5. K tvrdeniu žalobcu uvedenému v odvolaní, že súd prvej inštancie rozhodol o jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškania až po dvoch rokoch, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné, pretože ak sa domnieval, že jeho vec nie je rozhodnutá v primeranej lehote, mohol využiť zákonné prostriedky na nápravu, napríklad podanie sťažnosti predsedovi súdu, čo však, ako vyplýva zo spisu, neurobil. Na iné rozhodnutie odvolacieho súdu, než potvrdenie napadnutého uznesenia, nemala vplyv ani argumentácia žalobcu uvedená v jeho odvolaní, že mu súd prvej inštancie nedoručil vyjadrenie žalovanej k jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, keď týmto konaním neprišlo zo strany súdu prvej inštancie k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces, ako sa mylne domnieva. V posudzovanej veci s odvolaním sa na obsah už uvedeného odôvodnenia, odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za úplné a ich právne posúdenie súdom prvej inštancie za správne.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f) CSP. Navrhol zrušiť uznesenia odvolacieho súdu a prvoinstančného súdu ako aj rozsudok pre zmeškanie a opätovne vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zároveň zrušiť uznesenie súdu prvej inštancie o výške trov konania. Žalobca má za to, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s uznesením súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné. Odvolací súd nedal relevantnú odpoveď na otázku prípustnosti rozsudku pre zmeškanie vo veci žaloby na ochranu osobnosti a procesné podmienky vyhodnotil len z hľadiska faktickej neprítomnosti žalobcu. Odvolací súd nesplnil svoju prieskumnú povinnosť v zmysle § 378 CSP a nevykonal žiadny dôkaz ohľadom predmetu konania vymedzeného žalobou. Podľa žalobcu nebola splnená podmienka, pretože v predmetnej veci nešlo o žalobu podľa §

137 písm. a) CSP ani § 80 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), takisto súd prvej inštancie nekonal s intervenientom, ktorý spolu so žalobcom tvoria nerozlučné spoločenstvo a odvolací súd sa stotožnil s jeho postupom. O kontumačnom rozsudku sa žalobca dozvedel po jeho právoplatnosti zo súdneho spisu, čím mu bolo znemožnené podať proti nemu odvolanie. Odvolací súd žiadnym spôsobom nereflektoval na to, že neboli splnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku a nevenoval náležitú pozornosť ani ďalším dôvodom, pre ktoré žalobca žiadal o zrušenie kontumačného rozsudku a z rozhodnutia nie je možné zistiť, prečo ich nepovažuje za ospravedlniteľné. Odvolací súd sa nezaoberal ani námietkou, že súd prvej inštancie včas nedoručil vyjadrenie žalovanej z 31. januára 2018 k návrhu žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Súd prvej inštancie nevyrozumel žalobcu o zmene zákonného sudcu.

4. Žalovaná sa s dovolaním nestotožnila, považuje ho za neprípustné a nedôvodné. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol, eventuálne ho zamietol a žalobcu zaviazal na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážaný) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie,

ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor

dovolatela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu; nesprávnosť právnych záverov odvolacieho súdu z dôvodu splnenia procesných podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie; nedostatočné zistenie skutkového stavu; že mu súd prvej inštancie včas nedoručil vyjadrenie žalovaného k návrhu žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z 31. januára 2018 a že súd prvej inštancie nevyrozumel žalobcu o zmene zákonného sudcu.

16.1. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

16.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Za predpokladu, že ide o rozhodné závery na ktorých stojí súdne rozhodnutie, keďže sa nevyžaduje odpoveď na každú vznesenú námietku. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16.3. Podľa dovolacieho súdu, odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. V prejednávanej veci sa odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci. Odvolací súd konštatoval správnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a vysporiadal sa s podstatnými odvolacími námietkami (viď body 8. až 17. uznesenia odvolacieho súdu) a primerane vysvetlil prečo ich nepovažuje za opodstatnené. Dovolací súd pripomína, že rozhodnutie súdu prvej inštancie tvorí s rozhodnutím odvolacieho súdu jeden celok a tak k nemu treba pristupovať. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovocatela. Žalobca tak v tomto kontexte

neopodstatnene namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16.4. K prípadnej nespokojnosti dovolateľa s tým, ako súdy postupovali v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie a tiež ako vyhodnotili niektoré dôkazy (napr. o splnení podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie), vec prejednávajúci senát dovolacieho súdu uvádza, že obsah spisu nepotvrďuje tvrdenia dovolateľa a ďalej pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého z dôkazov (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Súčasná právna úprava na takomto názore zotrvala (v súvislosti s tým pozri 2Cdo/159/2017, 3Cdo/59/2017, 5Cdo/47/2017, 7Cdo/42/2017, 9Cdo/86/2020, 9Cdo/170/2020).

16.5. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP aj v dôsledku ním tvrdeného nesprávneho právneho záveru o neexistencii ospravedlniteľného dôvodu pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie, čím malo byť porušené jeho právo na spravodlivý proces. Dovolací súd k tomu uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je ani v súčasnosti (po 1. júli 2016) žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020).

17. Pokiaľ ide o námietku, že odvolací súd neskúmal procesné podmienky v zmysle § 380 ods. 2 CSP (vrátane, že nejde o žalobu o splnenie povinnosti podľa § 137 písm. a) CSP resp. § 80 písm. b) OSP), treba poukázať na to, že v konaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 281 CSP súd nie je oprávnený skúmať správnosť záverov súdu prvej inštancie o tom, že (ne)boli splnené predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie (na to slúži odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie, čo však nie je uvedené konanie).

17.1. V prípade argumentácie žalobcu, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie s ohľadom na ustanovenie § 280 CSP treba uviesť, že konajúce súdy neidentifikovali procesné spoločenstvo na strane žalobcu (viac žalobcov) a súčasne konštatovali, že do tohto konania riadne nevstúpil vedľajší účastník (intervenient) na strane žalobcu (viď bod 11 rozhodnutia odvolacieho súdu a bod 19 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie), čo dovolateľ v dovolaní nespochybnil. Doterajší obsah spisu nesignalizuje opodstatnenosť tejto námietky, ktorá rovnako nesúvisí s konaním o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie (porovnaj bod 17 vyššie).

18. Dovolateľ ďalej namietal, že mu nebolo včas doručené vyjadrenie žalovanej z 31. januára 2018.

18.1. Dovolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 293/2022 z 26. mája 2022: „10. Zákon pre vzájomné doručovanie a vytváranie možnosti vyjadrenia vytvára osobitné pravidlá, v ktorých sa realizujú ústavné princípy súdneho konania tak, ako vyplývajú zo sťažovateľkou namietaných ustanovení ústavy, listiny a dohovoru, z ktorých možno vyvodiť aj princíp kontradiktórnosti konania. Z konštrukcii podústavného práva je však zrejmé, že princíp kontradiktórnosti nemožno redukovať na záver, že každé podanie, o ktorom majú súdy rozhodnúť, musí byť nevyhnutne doručené protistrane a zároveň jej musí byť daný priestor na vyjadrenie. Preto podústavné právo pri množstve podaní mlčí v otázke o tom, či tieto podania treba doručiť protistrane a či treba protistrane dať priestor na vyjadrenie sa pred rozhodnutím. Kontradiktórnosť v podobe doručovania a vyjadrovania sa k podaniam totiž nie je samostatná ústavná hodnota. Ide len o prostriedok na to, aby proces ako celok splňal požiadavky, ktoré naň kladie ústava, listina a dohovor tak, aby bola vec rozhodnutá nielen spravodlivo, ale aj v primeranej lehote a tak, aby sa obe strany mohli vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa týkajú ich veci, ktorú nemožno stotožniť s akýmkoľvek procesným postupom súdu. 11. I pri

návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zákon nestanovuje povinnosť doručiť návrh protistrane. Zákon ustanovuje, že ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie. Z toho ustanovenia možno dospieť k záveru, že nie každý návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie treba doručiť protistrane. Rovnako však nevylučuje, aby súd pred rozhodnutím návrh aj doručil protistrane. Okresný súd postupoval zákonom pripusteným spôsobom a sťažovateľke nedal možnosť vyjadriť sa k návrhu žalovaného. Takýto postup však nemožno vyhodnotiť ako rozporný s jej základnými právami." (obdobne tiež uznesenie ústavného súdu z 10. novembra 2022 sp. zn. I. ÚS 614/2022). V CSP nie je zakotvená povinnosť doručovať protistrane návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, uvedené platí aj v prípade doručenia vyjadrenia k tomuto návrhu a preto v tejto súvislosti nemohlo dôjsť k vade v zmysle § 420 písm. f) CSP. V danom prípade žalobca mal možnosť zaujať k tomu vyjadreniu (doručeného žalobcovi 20. januára 2019 - č.l.159 spisu) stanovisko v odvolacom konaní, čo aj využil, čím prípadný nedostatok bol v ďalšom štádiu sporu zhojený. Prípadná vada spočívajúca v oneskorenom doručení vyjadrenia žalobcovi a zhojená v ďalšom priebehu sporu nedosahuje takú intenzitu materiálneho porušenia procesných práv, ktorá by odôvodňovala zrušenie odvolacieho rozhodnutia podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že konanie pred nižšími súdmi ako celok neprebehlo spravodlivo.

19. Vo vzťahu k námietke dovolateľa, že nebol upovedomený o zmene sudkyne dovolací súd odkazuje na podrobnú argumentáciu odvolacieho súdu v bode 12 odôvodnenia jeho rozhodnutia a ďalej poznamenáva, že žalobca v dovolaní neuplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. e) CSP. Žalobcovi po doručení rozhodnutia súdu prvej inštancii zostalo zachované právo namietať obsadenie súdu, či zákonného sudcu v dovolaní (§ 365 ods. 1 písm. c) CSP) i v dovolaní (§ 420 písm. e) CSP), žalobca uvedené odvolacie a dovolacie dôvody neuplatnil. Len neoznámenie zmeny zákonného sudcu uskutočnenej v zmysle rozvrhu práce pre tento prípad samo osebe nesignalizuje porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP.

20. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

21. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal nárok na ich náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalobca (§ 256 ods. 1 CSP).

22. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.